

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
NOVEMBER 2019

GREEK SECOND ADDITIONAL LANGUAGE: PAPER I

Time: 2 hours

100 marks

PLEASE READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY

1. This question paper consists of 13 pages. Please check that your question paper is complete.
 2. Read the questions carefully.
 3. Answer ALL the questions in the Answer Book.
 4. Number your answers exactly as the questions are numbered.
 5. Start each section on a new page.
 6. It is in your own interest to write legibly and to present your work neatly.
-

ΤΜΗΜΑ Α ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1 Να διαβάσεις προσεκτικά το παρακάτω κείμενο και να ολοκληρώσεις τις δραστηριότητες που ακολουθούν:

Φάγαμε το “Tsitsipas Souvlaki” και το βαθμολογούμε

Η αλήθεια είναι ότι το “Tsitsipas Souvlaki” ακούστηκε πολύ βαρύ για τα γούστα μας: πίπτα με αρνί, πατάτες, ντομάτα, τζατζίκι, φέτα, μέντα, τσίλι και ρόδι. Σοβαρά τώρα; Ρωτήσαμε τον κορυφαίο Έλληνα τενίστα αν άξιζε τον κόπο να πάμε να το δοκιμάσουμε και εκείνος ήταν κατηγορηματικά υπέρ. Αυτός, όμως, διάλεξε τα υλικά, τι θα έλεγε;

Αποφασίσαμε, λοιπόν, να πάρουμε το... ρίσκο και να επισκεφτούμε το εστιατόριο “Σταλακτίτες” στο κέντρο της Μελβούρνης, για να δούμε αν είναι όντως όσο γευστικό μας το περιέγραψε ο Στέφανος.

Μας υποδέχτηκε εκεί, ο μάνατζερ του εστιατορίου, ο Ρόδιος Μηνάς Σταύρου, ο οποίος μας έδωσε όσες πληροφορίες χρειαστήκαμε για το νέο σουβλάκι που διαφημίζεται στη βιτρίνα του καταστήματος.

Την ίδια μέρα που έγινε το ντεμπούτο του “Tsitsipas Souvlaki” πουλήθηκαν 100 σουβλάκια στο σύνολο. Το εκατοστό ήταν το δικό μας! “Η κίνηση δεν έγινε για να διαφημιστεί το εστιατόριο”, είπε ο Μηνάς, “γιατί εννιά χιλιάδες άνθρωποι τρώνε την εβδομάδα εδώ, τι να την κάνουμε τη διαφήμιση; Το μαγαζί μας είναι πάρα πολύ δημοφιλές, το επισκέπτονται συνέχεια διασημότητες. Στο παρελθόν μάλιστα, είχε έρθει ο Δημήτρης Μητροπάνος, αλλά και η Μαρινέλλα”.

Πράγματι στο εστιατόριο γινόταν χαμός, τόσο στα τραπέζια όσο και στο take away. Το σουβλάκι μας φάνηκε λίγο ακριβό, αφού κοστίζει 16 αυστραλιανά δολάρια (10 ευρώ), αλλά ο Μηνάς μας εξήγησε ότι η τιμή ανέβηκε λόγω του αρνιού. Είναι το πιο ακριβό σουβλάκι του μαγαζιού, όμως το μέγεθός του είναι σχεδόν διπλάσιο από αυτό που έχουμε συνηθίσει.

Το σουβλάκι είναι επίσης πολύ νόστιμο και παρά το ό,τι είναι φορτωμένο με πολλά υλικά δεν είναι βαρύ.

Μπράβο Στέφανε, αλλά συγχαρητήρια και στους “Σταλακτίτες”, όχι μόνο για την ποιότητα αλλά και για την απόφαση να δοθεί το 50% των εσόδων από το σουβλάκι στην οργάνωση “Μαζί για το παιδί”.

[Από: <<http://www.sdna.gr>, με αλλαγές<]]

- 1.1 **Να απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις, χρησιμοποιώντας ολοκληρωμένες προτάσεις:**
- 1.1.1 Ποια συστατικά χρησιμοποιούνται για να κάνουν το “Tsitsipas souvlaki”;
(2)
- 1.1.2 Ποιος είναι ο κορυφαίος Έλληνας τενίστας που αναφέρεται στο άρθρο;
(1)
- 1.1.3 Πού βρίσκεται το εστιατόριο “Σταλακτίτες”;
(1)
- 1.1.4 Ποιος είναι ο διευθυντής του εστιατορίου “Σταλακτίτες”;
(1)
- 1.1.5 Πόσα σουβλάκια πουλήθηκαν την ημέρα που έγινε το ντεμπούτο του “Tsitsipas Souvlaki”;
(1)
- 1.1.6 Πόσα άτομα τρώνε στο εστιατόριο αυτό κάθε εβδομάδα;
(1)
- 1.1.7 Ποιοι διάσημοι άνθρωποι έχουν επισκεφτεί το εστιατόριο αυτό;
(2)
- 1.1.8 Το “Tsitsipas Souvlaki” είναι φτηνό ή ακριβό; Γιατί;
(2)
- 1.2 **Να γράψεις πλαγιότιτλους για την πρώτη, την τέταρτη και την πέμπτη παράγραφο του κειμένου.**
(6)
- 1.3 **Να βρεις τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων ή φράσεων στο κείμενο:**
- 1.3.1 ζητήσαμε να μάθουμε
(1)
- 1.3.2 διακεκριμένος
(1)
- 1.3.3 το κατάστημα
(1)
- 1.3.4 το γνωστό
(1)
- 1.4 **Να συμπληρώσεις τις προτάσεις γράφοντας το ρήμα της παρένθεσης στο σωστό τύπο του Απλού Μέλλοντα.**
- 1.4.1 Το “Tsitsipas Souvlaki” ... στο μενού σύντομα και ... αρκετά καλά.
(μπαίνω, πηγαίνω)
(2)
- 1.4.2 Η δημοσιογράφος ... τον κορυφαίο Έλληνα τενίστα, αν αξίζει να φάει κανείς το σουβλάκι του. (ρωτάω)
(1)
- 1.4.3 Εννιά χιλιάδες άνθρωποι ... στο εστιατόριο αυτή την εβδομάδα.
(τρώω)
(1)

[25]

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Να διαβάσεις προσεκτικά το παρακάτω κείμενο και να ολοκληρώσεις τις δραστηριότητες που ακολουθούν.

Τα κινητά κι εμείς

Ξέρατε ότι σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία στέλνουμε 13,5 εκατομμύρια γραπτά μηνύματα μέσα σε μια μέρα, ενώ ο καθένας μας μιλάει στο κινητό γύρω στις 4 ώρες τον μήνα; Πληρώνουμε γι αυτά περίπου 35 ευρώ τον μήνα. Μία στις οχτώ οικογένειες στην Ελλάδα έχει μόνο κινητό και όχι σταθερό τηλέφωνο, ενώ στη Λιθουανία, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το ποσοστό των οικογενειών που έχουν μόνο κινητό και όχι σταθερό είναι 48% και στη Φινλανδία 47%.

Εν τω μεταξύ, η συζήτηση για το αν τα κινητά τηλέφωνα βλάπτουν την υγεία συνεχίζεται εδώ και αρκετά χρόνια. Πολλοί επιστήμονες πιστεύουν ότι η ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία των κινητών δημιουργεί προβλήματα, όπως κούραση, πονοκεφάλους, δυσκολίες στον ύπνο, ακόμα και σοβαρές ασθένειες, όπως είναι ο καρκίνος.

Από την άλλη μεριά, οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας, αλλά και αρκετοί επιστήμονες λένε πως τα κινητά είναι ακίνδυνα. Μία έρευνα στη Δανία σε 400.000 χρήστες κινητού και μία ακόμη στην Ιαπωνία φτάνουν στο ίδιο συμπέρασμα: δεν υπάρχει σχέση ανάμεσα στην χρήση κινητού και στον καρκίνο.

Όμως, αν και κυκλοφορεί με δύο κινητά στην τσέπη, το 86% των Ελλήνων ανησυχεί για τα προβλήματα που μπορεί να προκαλέσει η κινητή τηλεφωνία στην υγεία.

Ειδικά για τα παιδιά, είναι πολλοί οι επιστήμονες που προτείνουν να χρησιμοποιούν το κινητό όσο το δυνατόν λιγότερο και μόνο όταν είναι μεγάλη ανάγκη. Περίπου ένας στους δύο γιατρούς στην Ελλάδα λέει ότι προτιμά το παιδί του να μη μιλά στο κινητό. Όμως, σύμφωνα με βρετανική έρευνα σε 1.000 παιδιά, το 90% των παιδιών κάτω των 16 ετών χρησιμοποιεί κινητό τηλέφωνο και 1 στα 10 παιδιά περνάει 45 λεπτά την ημέρα χρησιμοποιώντας το.

Οι ειδικοί τέλος μας προτείνουν:

- Να προτιμάμε ειδικά ακουστικά, τύπου hands free.
- Να μη μιλάμε στο κινητό μέσα στο αυτοκίνητο ή στο ασανσέρ, γιατί η ακτινοβολία είναι πιο μεγάλη εκεί.
- Να μην κρατάμε το κινητό πάνω στο σώμα μας, αλλά μακριά από αυτό.

[Ελληνικά Β', Εκδόσεις Πατάκη, με αλλαγές]

2.1 Με βάση το παραπάνω κείμενο να σημειώσεις αν οι παρακάτω προτάσεις είναι Σωστές ή Λάθος.

- 2.1.1 Κάθε εβδομάδα στέλνουμε 13,5 εκατομμύρια γραπτά μηνύματα. (1)
- 2.1.2 Μία στις οχτώ οικογένειες στην Ελλάδα δεν έχει σταθερό τηλέφωνο. (1)
- 2.1.3 Η ηλικιακή ακτινοβολία των κινητών δημιουργεί προβλήματα. (1)
- 2.1.4 Συζητάμε για πολλά χρόνια για το αν τα κινητά βλάπτουν την υγεία. (1)
- 2.1.5 Υπάρχουν κάποιοι επιστήμονες που πιστεύουν ότι τα κινητά είναι ακίνδυνα. (1)
- 2.1.6 Στην Ιαπωνία, μία έρευνα έφτασε στο συμπέρασμα ότι τα κινητά προξενούν καρκίνο. (1)
- 2.1.7 Σύμφωνα με βρετανική έρευνα, το 90% των παιδιών πάνω από την ηλικία των 16 χρησιμοποιεί κινητό. (1)
- 2.1.8 Όλοι οι γιατροί στην Ελλάδα συμφωνούν να μιλάνε τα παιδιά στο κινητό. (1)
- 2.1.9 Οι ειδικοί προτείνουν να προτιμάμε ειδικά ακουστικά. (1)
- 2.1.10 Οι ειδικοί προτείνουν να κρατάμε τα κινητά στο σώμα μας. (1)

2.2 Να αντιστοιχίσεις τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις με τις σημασίες τους.

2.2.1	το κινητό
2.2.2	η οικογένεια
2.2.3	το τηλέφωνο
2.2.4	το ακουστικό
2.2.5	η τσέπη

A	Η συσκευή που λειτουργεί σε επαφή με το αυτί, μεταδίδοντας ήχο.
B	Η σχισμή στην εσωτερική ή εξωτερική πλευρά ενδύματος που σχηματίζει θήκη για να μεταφέρει κανείς μικροαντικείμενα.
Γ	Ομάδα ανθρώπων που συνδέονται μεταξύ τους με δεσμούς αίματος, γάμου ή υιοθεσίας και μένουν κάτω από την ίδια στέγη.
Δ	Το φορητό τηλέφωνο που λειτουργεί χωρίς καλωδιακή σύνδεση
Ε	Συσκευή που επιτρέπει την προφορική συνδιάλεξη μεταξύ δύο προσώπων που βρίσκονται σε απόσταση μεταξύ τους

(5)

2.3 Να συμπληρώσεις τα κενά με τα ουσιαστικά που παράγονται από τα ρήματα που είναι στην παρένθεση.

- 2.3.1 Τα παιδιά θεωρούν ότι είναι ... να μην τους αγοράζουν οι γονείς τους κινητό. (αδικώ) (1)
- 2.3.2 Η ... των επιστημόνων για το θέμα των κινητών τηλεφώνων ήταν πολύ ενδιαφέρουσα. (μιλώ) (1)
- 2.3.3 Χτες έγινε μία μεγάλη ... σε ένα κατάστημα κινητής τηλεφωνίας. (ληστεύω) (1)
- 2.3.4 Ο Κώστας ένωσε ... όταν του έπεσε το κινητό του και έσπασε. (δυστυχώ) (1)
- 2.3.5 Η Μαρία δεν αποχωρίζεται το κινητό της. Μπορώ να πω ότι νιώθει ... γι αυτό. (λατρεύω) (1)

2.4 Να ολοκληρώσεις τις προτάσεις διαλέγοντας το σωστό ρήμα από τα τρία που δίνονται.

- 2.4.1 Η Vodacom ... ένα κινητό δώρο σε κάθε πελάτη της.
- α. αναφέρει
β. προσφέρει
γ. διαφέρει (1)
- 2.4.2 Το δικό μου κινητό ... από το δικό σου σε πολλά.
- α. συμφέρει
β. αναφέρει
γ. διαφέρει (1)
- 2.4.3 Αν σε ξαναδώ με το κινητό στο χέρι την ώρα του μαθήματος θα σε ... στον Διευθυντή.
- α. υποφέρω
β. αναφέρω
γ. μεταφέρω (1)
- 2.4.4 Πρέπει να ... όλες τις φωτογραφίες μου από το παλιό μου κινητό στο καινούριο.
- α. μεταφέρω
β. συμφέρω
γ. αποφέρω (1)
- 2.4.5 Δεν σε ... να αγοράσεις κινητό τώρα. Περίμενε να πέσουν λίγο οι τιμές.
- α. υποφέρω
β. συμφέρω
γ. διαφέρει (1)

[25]

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Να μελετήσεις προσεκτικά την παρακάτω αφίσα και να απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις χρησιμοποιώντας ολοκληρωμένες προτάσεις.

**Μεγάλη Γιορτή
ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ**

Μουσική
Happenings
κληρώσεις
με πλούσια δώρα

**ΔΕΥΤΕΡΑ
23/10**
ώρα: 10:30π.μ.

Ολοκληρωμένο κέντρο
ανταποδοτικής ανακύκλωσης
Πλατεία Υγείας
έναντι Κρατικού Νοσοκομείου

*ελάτε να Γιορτάσουμε
προστατεύοντας το Περιβάλλον*

ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ - ΑΓ. Ι. ΡΕΝΤΗ
Διεύθυνση Περιβάλλοντος

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ
ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ

ΕΓΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

[Από: <<https://www.aftodioikisi.gr/afisa-anakiklosis/>>]

- 3.1 Πότε θα γίνει η γιορτή της ανακύκλωσης; (2)
- 3.2 Τι ώρα θα αρχίσει η γιορτή; (1)
- 3.3 Πού θα γίνει η γιορτή; (2)
- 3.4 Τι άλλες δραστηριότητες θα υπάρχουν στη γιορτή; (3)
- 3.5 Ποιος δήμος φιλοξενεί αυτή τη γιορτή; (1)
- 3.6 Γράψε δύο από τα αντικείμενα που βλέπεις να βρίσκονται στο δέντρο. (1)
- [10]**

Βαθμοί 60

ΤΜΗΜΑ Β ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**ΕΡΩΤΗΣΗ 4 Να διαβάσεις προσεκτικά το παρακάτω γνωστό κείμενο και να απαντήσεις στις ερωτήσεις που ακολουθούν:****ΑΠΟ ΔΟΞΑ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟ**

Χειμώνας. Τα συσσίτια στήνονταν παντού. Ο τόπος ρουφούσε ζωή από μια караβάνα. Ο πληθυσμός μαζευότανε, ξεχνούσαν κάθε παρελθόν, και περίμεναν στην ουρά. Μ' ένα ντενεκεδάκι. Κολλούσαν ψείρα και θερμότητα, ο ένας απ' τον άλλον.

Εκείνη την ημέρα θα στηνόταν πρώτη φορά και το συσσίτιο των καλλιτεχνών. Το είχαν βάλει στο Μουσείο. “Πτέρυξ Μυκηναϊκή”, σημείωναν τα τόξα που οδηγούσαν στην αίθουσα. Τα μάρμαρα στη μοναξιά πάγωναν περισσότερο και τα σπασμένα τζάμια κουβαλούσανε μέσα το τέλος του Φλεβάρη και τον κάθιζαν σ' ανθρώπινα κόκαλα.

Ήρθε το μεσημέρι. Η ώρα που μαζεύει κι απομονώνει μπροστά στο ψωμί όλη την οικογένεια. Τότε έγινε μια ταραχή κι όλοι μετατοπίστηκαν κι ανάμεσά τους πέρασε κάποιος “Ο πρόεδρος”, ψιθύρισαν. Ο πρόεδρος σκαρφάλωσε σ' ένα τραπέζι και στάθηκε ορθός. Η μάζα άπλωνε από κάτω. Πόσα ανθρώπινα μάτια πήγαν και κόλλησαν σαν στρείδια πάνω του! Είχε ένα σκληρό πρόσωπο. Όλοι τότε κατάλαβαν πως από τη σκληράδα αυτή εξαρτάται το φαΐ τους. Η μαζεμένη μάζα από κάτω ταραχτήκε. “Ας τελειώσει επιτέλους αυτή η ιστορία!” ακούστηκε κάποια φωνή. “Ας τελειώσει επιτέλους!” είπαν κι άλλες φωνές κι ο τόπος γύρω αγριεύτηκε. Ο πρόεδρος φοβέριζε και κουνούσε τα χέρια. “Ν' αρχίσουμε!” φώναζε η μάζα. “Πεινούμε!” φώναζε ένας. Ο πρόεδρος ξεδίπλωσε ένα χαρτί. Μονομιάς έγινε σιωπή σαν του νεκροταφείου. Στα χέρια, οι ντενεκέδες, σαν κομπολόγια εκρέμονταν. Σαν να 'βγαινε από στέρνα, μέσα στις γυμνές αίθουσες αντήχησε παράγγελμα:

“Άγγελος Σικελιανός”. Ήτανε το πρώτο όνομα. Μια γυναίκα προχώρησε, ξεσκέπασε τον ντενεκέ, της έριξαν δυο κουταλιές. Ήτανε το φαΐ του. Του Άγγελου Σικελιανού. Ύστερα από τους ποιητές πήρανε οι πεζογράφοι. Ύστερα οι γλύπτες. Οι ζωγράφοι. Οι μουσικοί. Και οι χήρες τους. Εβάστηξε τρεις ώρες. Ήρθανε γεροντάκια, που τα είχε λησμονήσει ο κόσμος κι ο χάροντας. Ήρθανε νέες περσινές, κουκουλωμένες με μποζιά. Ήτανε χτεσινές δόξες, που ακούμπησαν σε μια γωνιά και ρούφηξαν τον ντενεκέ δημόσια, μπροστά σ' όλους, δεν είχανε υπομονή να τον πάνε σπίτι τους. Ήτανε κάποιοι που δεν έδειχναν την παλάμη τους σ' άνθρωπο, και την άπλωναν τώρα γυρεύοντας ψωμί, ψωμί. Κι έκοψαν μερικοί καταμεσής το στίχο, για να έρθουν κι όσοι ως τώρα εξέρρονταν μόνο μες στα χαρτιά, βλέπονταν στο πρόσωπο.

Εβάστηξε τρεις ώρες. Στην πιο μεγάλη οχλοβοή, που ήταν μπερδεμένοι όλοι σαν το κουβάρι, τρύπωσε ένας ανάμεσα κι έδινε κάτι στα κρυφά. Πέρασε σαν αέρας, δεν πρόλαβε κανείς να δει. Το 'χωνε μες σε φούχτες ή όπου αλλού έβρισκε. Το πιάσανε απ' τις φούχτες τους, και ήταν εφημερίδα. Ήταν ο μυστικός τύπος της κατοχής. Ποιος τους τον έφερε; Δεν έμαθαν. “Τα μυστικά συνεργεία δουλεύουνε”, σκέφτηκε τότε η Πολυξένη, που ήταν κι εκείνη ανάμεσα στους συγκεντρωμένους.

Τον είχε ύστερα τρία χρόνια, η Πολυξένη στον κόρφο της. Τον παράνομο εκείνο τύπο. Μαζί του εκοιμότανε. Τον έχωνε στα στήθια. Ήταν μικρά και φούσκωναν. Ίδρωνε και τον λέρωνε. Τον είχε και τη μέρα που πιάστηκε. Τον ήβρανε. “Μίλησε! Ποιοι είναι οι άλλοι!” “Όχι, δε θα μιλήσω”, τους είπε. Δε μίλησε. Μόνο που λιποθυμούσε. Ξυπνούσε κι έπεφτε πάλι σε βύθιση. Από πάνω τη χτυπούσαν. Ήτανε μια νεκρή, που δε θάφτηκε ακόμα και νιώθει φούχτα φούχτα το

χώρα που της ρίχνουνε, και τη χώνει όλο πιο βαθιά. Έτσι έμεινε από τότε. Της τσάκισαν το χέρι, κόλλησε στραβά μόνο του, σαν του σκύλου του δρόμου. Κόλλησε μες στη φυλακή. Δεν πειράζει, είπε η Πολυξένη, σάμπως θα μου ξαναχρειαστεί το χέρι μου; Αύριο δεν θα υπάρχω.

Είχε έρθει ύστερα ο Μάρτης. Ήρθε κι εκείνη η μέρα. Αποβραδís καθένας κοιμήθηκε μοναχός του, την άλλη μέρα βρέθηκαν πολλοί μαζί. Ήταν διαδήλωση. Η πρώτη διαδήλωση. Ήρθανε παρέες παρέες. Όπως πάνε στη λειτουργιά. Πούθε εκινήσανε, πώς χωριστήκανε, εκείνο δεν το 'δε κανείς. Σπάθες κι αλόγατα παραμονεύανε κι εχθροί τρομεροί με πολυβόλα. Κλείσανε τα μαγαζιά. Δεν τα 'κλείσαν οι κυβερνήσεις, δε λάβανε κρατική εντολή, τα 'κλείσαν εκείνοι μοναχοί. Δεν κρέμονταν σημαίες. Έβλεπε η Πολυξένη τον ουρανό, τα σύννεφα, και μια ανθρώπινη μάζα να κινιέται στη γη, σαν χωράφι ανθισμένο, σαν ντάλιες στη βιτρίνα, πού και πού ξάστραφτε ένα χρώμα, πού και πού εμάζευε, σαν φουσαρμόνικα. Πέσανε οι πρώτες πιστολιές. Τότε κινήθηκε απ' τη μάζα ένα τμήμα κι έτρεξε. Πέσανε προκηρύξεις, όπως πέφτουνε τα φύλλα στους κήπους το φθινόπωρο. Ο πρώτος ήλιος της χρονιάς φώτισε μια σημαία. Μια μόνη σημαία που έτρεχε. Όλος ο κόσμος γύρω προσήλωσε το μάτι του στο χέρι που τη σήκωνε. Του 'λειπαν τα δυο δάχτυλα. Ένας δίπλα μουρμούριζε: "Οι εξόριστοι, οι εξόριστοι!" Έτρεχε η Πολυξένη μαζί μ' όλους που τρέχανε, έβλεπε τη σημαία, τα δάχτυλα που ελείπανε, ήτανε ο Αιμίλιος. Πέφτανε οι πιστολιές. "Οι εξόριστοι, οι εξόριστοι!" είπανε πάλι δίπλα της. Έβλεπε η Πολυξένη τα κορμιά που κυλήσανε, έβλεπε τον Αιμίλιο, γέμιζε το ένα μάτι της με χαρά, το άλλο τρόπο, πέρναγαν τότε δίπλα σε ζαχαροπλαστείο, μύριζε βανίλια άλλοτε, και τώρα μύριζε αίμα ο τόπος.

Σήκωσαν τους πρώτους νεκρούς. Δεν ήξερες ποιοι σου έδεναν, άγνωστοι, τις πληγές σου. Ήταν μες στο πλήθος κι ανάπηροι που τρέχανε, ήτανε και κουτσοί με τόσες κουτσαμάρες, που ποτέ δεν ταιριάζουνε, στο ρυθμό ούτε στο βλέμμα, και τώρα ταίριαζαν κι αυτοί μέσα στο ίδιο κύμα. Έτρεχε η Πολυξένη γύριζε δίπλα κι έβλεπε. Είχαν έρθει εκείνοι οι παλιοί, οι γνώριμοί της, απ' τα λασπόσπιτα, απ' τα τέρματα, όσοι κάνανε τον πόλεμο, και τώρα τη διαδήλωση, όσοι είχανε λογαριασμούς από τη Μικρασία, όσοι είχανε δολοφονημένους από δέκα πολέμους πατέρες, παιδάκια με δίχως βρακί, φοιτητές χωρίς θρανίο, κοπέλες με διπλή καρδιά, κι απάνω απ' όλους έβλεπε η Πολυξένη έναν Αιμίλιο, μια δική της αγάπη που σκόνταφτε, μα έμενε όρθιος.

Πέσανε ομοβροντίες, φώναζαν κάτι που έμοιαζε με "Λευτεριά" κι εσκόρπισαν. Κρύφτηκε η Πολυξένη στα σοκάκια κι έφευγε. Οι δρόμοι είχαν γίνει φιλικοί εκείνη τη μέρα. Οι διαβάτες, δικοί σου. Τρίξανε πάλι οι μεντεσέδες του νεκροτομείου κι εμπήκαν πάλι τα πτώματα. Τα πρώτα της Αντίστασης. Τα προηγούμενα ήτανε της Πείνας. Άρχιζε καινούρια σειρά.

Όταν σκόρπισε η διαδήλωση, έφυγαν, μα δε χώρισαν. Δε χάθηκαν όπως τότε, σ' εκείνη την κηδεία που ήταν σαν το θέατρο που σκολά, και σκορπίζεις. Ήταν τώρα δεμένοι με κλωστές ψιλές, στερεές. Πόσοι την ίδια ώρα, σ' άλλα μέρη, σ' άλλη γη...

Κοντά πριν φτάσει σπίτι της, ήταν μέρα λιακάδα, ίσως η πρώτη της χρονιάς, κι ένας μεγάλος στρατηγός έβγαζε τρεις σκύλους περίπατο. Περπάταγαν μαζί, μπρος αυτός, πίσω εκείνοι. Κοίταξε η Πολυξένη με τα δυο τρύπια μάτια της από δόξα και θάνατο, κι είδε την πρώτη απόσταση της εποχής που χώριζε τους εχθρούς απ' τους φίλους.

Σκεφτότανε τώρα, ανάσκελα, στις φυλακής τα σίδερα, με το σπασμένο χέρι της: "Τι καιρός, πόσα χρόνια και να μην έχει τελειωμό!"

Μέλπω Αξιώτη

- 4.1 Στο απόσπασμα της Μέλπως Αξιώτη “Από Δόξα και Θάνατο” περιγράφονται δύο συγκεντρώσεις στην Αθήνα τον καιρό της Κατοχής. Ποιες είναι αυτές; (2)
- 4.2 Τι στηνόταν παντού, στην Αθήνα τον καιρό της Κατοχής; (1)
- 4.3 Οι άνθρωποι που περίμεναν στην ουρά μ’ ένα τενεκεδάκι, τι κολλούσαν ο ένας από τον άλλον; (1)
- 4.4 Ποιο ήταν το πρώτο όνομα που κάλεσαν στο συσσίτιο; (1)
- 4.5 Πότε μοιράστηκε ο μυστικός τύπος της Κατοχής; (1)
- 4.6 Πόσο καιρό κράτησε πάνω της η Πολυξένη τον μυστικό τύπο της Κατοχής; (1)
- 4.7 Πότε άρχισε να τρέχει το ένα τμήμα από τη μάζα, κατά τη διάρκεια της διαδήλωσης; (1)
- 4.8 Πού κρύφτηκε η Πολυξένη; (1)
- 4.9 Ποιους έβγαζε περίπατο ο στρατηγός; (1)
- 4.10 Τι ήταν αναγκασμένοι οι καλλιτέχνες να κάνουν για να εξασφαλίσουν το φαγητό του συσσιτίου; (2)
- 4.11 Γιατί αναφέρει η συγγραφέας ότι δεν χρειάστηκε να δοθούν οδηγίες για να κλείσουν τα μαγαζιά κατά τη διάρκεια της διαδήλωσης; (3)
- 4.12 Να σημειώσεις ποια από τις δύο επιλογές που δίνονται είναι η σωστή:
- 4.12.1 Οι προκυρήξεις έμοιαζαν ...
A. με τα φύλλα στους κήπους το φθινόπωρο
B. με κομμάτια από χαρτί. (1)
- 4.12.2 Στη διαδήλωση ...
A. υπήρχαν πολλές σημαίες.
B. υπήρχε μία μόνη σημαία. (1)
- 4.12.3 Αυτός που κρατούσε τη σημαία ήταν ...
A. ο στρατηγός.
B. ο Αιμίλιος. (1)
- 4.12.4 Το ζαχαροπλαστείο παλιά μύριζε ...
A. βανίλια.
B. αίμα. (1)
- 4.12.5 Όταν σκόρπισε η διαδήλωση ...
A. ο καθένας πήγε κάπου αλλού.
B. έφυγαν, μα δε χώρισαν. (1)

[20]

ΕΡΩΤΗΣΗ 5 **Να διαβάσεις προσεκτικά το παρακάτω γνωστό ποίημα και να απαντήσεις στις ερωτήσεις που ακολουθούν:**

ΑΥΤΟΠΤΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ

Εγώ τους είδα – λέει – τους δυο διαρρήκτες πίσω απ’ τις γρίλιες
να παραβιάζουν την απέναντι πόρτα.– δε φώναξα διόλου·
είχε φεγγάρι· φαίνονταν καθαρά τ’ αντικλείδια τους
και τα στολίδια του γύψου στον τοίχο. Περίμενα πρώτα
να φωνάξουνε οι άλλοι από δίπλα. Κανένας δε φώναξε.
Έφυγα, απ’ το παράθυρο, κάθισα στην καρέκλα, ακούμπησα
το μέτωπό μου στο μάρμαρο του τραπεζιού, και θαρρώ
που αποκοιμήθηκα πλάι στο φτωχό μελανωμένο χέρι
του παιδιού που δεν προβιβάστηκε. Μέσα στον ύπνο μου
μ’ έπιασε πονοκέφαλος απ’ το φεγγάρι. Τα χαράματα
μου χτύπησαν την πόρτα. Ήταν οι δύο διαρρήκτες
κρατώντας δυο ωραίες ανθοδέσμες. Μπήκα στην κουζίνα
να βάλω τα λουλούδια στο νερό. Γυρίζοντας πίσω,
μ’ ένα βάζο στο κάθε μου χέρι, δεν τους βρήκα.

Γιάννης Ρίτσος

- 5.1 Τι προσπαθούν να ανοίξουν οι διαρρήκτες στον δεύτερο στίχο του ποιήματος; (1)
- 5.2 Ποιοι είναι στην πραγματικότητα οι διαρρήκτες στους οποίους αναφέρεται ο ποιητής, και τι γνωρίζεις γι αυτούς; (2)
- 5.3 Ο ποιητής έφυγε από το παράθυρο όπου στεκόταν, γιατί δεν μπορούσε να βλέπει την πραγματικότητα. Τι έκανε μετά; (4)
- 5.4 Σε τι αναφέρεται ο γύψος στον τέταρτο στίχο; (3)
- 5.5 Να σημειώσεις ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές και ποιες λάθος, σύμφωνα με το ποίημα:
- 5.5.1 Οι διαρρήκτες προσπάθησαν να μπουν από το παράθυρο. (1)
- 5.5.2 Ο ποιητής δεν φώναξε όταν είδε τους διαρρήκτες. (1)
- 5.5.3 Ο ποιητής ένιωσε πονοκέφαλο εξαιτίας του φεγγαριού. (1)
- 5.5.4 Το απόγευμα οι διαρρήκτες χτύπησαν την πόρτα του ποιητή. (1)
- 5.5.5 Οι διαρρήκτες του έφεραν λουλούδια. (1)

5.6 Να ενώσεις τις παρακάτω στήλες:

5.6.1	Ο ποιητής δεν φώναξε	A	παραβίασαν τη νόμιμα εκλεγμένη κυβέρνηση.
5.6.2	Πολλοί Έλληνες πολίτες δεν	B	σύμβολο αλήθειας.
5.6.3	Στην πραγματικότητα, οι “διαρρήκτες”	Γ	σύμβολο της προσπάθειας της Χούντας να διαφθείρει τη συνείδηση των πολιτών
5.6.4	Το φεγγάρι είναι	Δ	γιατί φοβόταν
5.6.5	Οι ανθοδέσμες είναι	Ε	ανέδρασαν κατά τη διάρκεια της δικτατορίας

(5)
[20]

Βαθμοί 40

Σύνολο 100 βαθμοί